

Sivistyslautakunta

Päätöspäivämäärä 17.03.2026

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 17.03.2026

Sivistyslautakunnan lausunto Mukkulan monitoimitaloon sijoittuvista palveluista ja niiden laajuudesta

3866/10.03.02.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

sivistysjohtaja Mikko Mäkelä, 050 341 7386

opetus- ja kasvatusjohtaja Virve Jämsén, 044 716 1328

varhaiskasvatusjohtaja Mika Harju, 050 559 7901

nuorisotoimenjohtaja Jouni Kivilahti, 050 518 4492

kirjastopalvelujohtaja Pirita Rautavuo, 044 483 1513

Päätös**Esittelijä**

sivistysjohtaja Mäkelä Mikko

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallituksella lausuntonaan, että Mukkulan monitoimitalon hankesuunnittelua jatketaan ja että monitoimitaloon sijoitetaan kolmisarjainen alakoulu, kahdeksanryhmäinen päiväkotitoila, nuorisotila ja kirjasto sekä tarvittavat yhteiset tilat. Suunnittelua jatketaan perusteluosassa tarkemmin kuvattujen laajuustietojen ja periaatteiden mukaisesti

Perusteluosa**Taustaa:**

Sivistyslautakunta on edellisen kerran käsitellyt Mukkulan monitoimitalon hankesuunnitelmaa 11.6.2024. Tuolloin sivistyslautakunta päätti esittää konserni- ja tilajaostolle 6.11.2023 päivätyn Mukkulan monitoimitalon hankesuunnitelman hyväksymistä hankkeen jatkovalmistelun pohjaksi.

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta käsitteli monitoimitalon hankesuunnitelmaa 12.6.2024, jolloin se päätti sivistysjohtajan esityksestä palauttaa Mukkulan monitoimitalon hankesuunnitelman kirjaston osalta uudelleen valmisteluun.

Konserni- ja tilajaosto käsitteli Mukkulan monitoimitalon hankesuunnitelmaa 17.6.2024 kokouksessaan ja päätti palauttaa hankesuunnitelman uudelleen valmisteluun, jonka jälkeen asia ei ole ollut poliittisessa käsittelyssä.

Kaupunginvaltuusto on 9.6.2025 § 69 merkinnyt tiedokseen valtuustoryhmien sopiman valtuustosopimuksen kaudeksi 2025–2029. Valtuustosopimuksessa valtuustoryhmät ovat sopineet aluepalveluohjelman valmistelusta viimeistään vuoden 2026 aikana. Valtuustosopimuksen mukaisesti kaupunginhallitus päätti 25.8.2025 kokouksessaan käynnistää aluepalveluohjelman valmistelun sekä perustaa aluepalvelutoimikunnan ohjaamaan aluepalveluohjelman valmistelua.

Osana aluepalvelutoimikunnan työtä on noussut esiin tarve edistää Mukkulan monitoimitalon hankesuunnittelua ja hankkeen etenemistä. Erityisinä perusteluina Mukkulan monitoimitalon edistämiseksi on alueen elinvoimaisuuden varmistaminen, riittävien palvelujen tarjoaminen alueella erityisesti lapsille ja nuorille sekä kaupunkitasoisen eriytymiskehityksen ehkäisy. Yhtenä tavoitteena on tarjota viihtyisät ja turvalliset tilat, joilla pystytään edistämään alueen lasten ja nuorten kasvua, oppimista ja hyvinvointia.

Aluepalvelutoimikunta on kokouksessaan 25.2.2026 päättänyt esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus edellyttää Mukkulan monitoimitalon hankesuunnitelman tuomista päätöksentekoon 1.9.2026 mennessä. Lisäksi

toimikunta pyysi sivistyslautakunnalta lausuntoa monitoimitaloon sijoittuvista toiminnoista liitettäväksi kaupunginhallituksen päätökseen.

Sivistyslautakunta pitää tärkeänä, että Mukkulan monitoimitalon hankesuunnittelua jatketaan ja että hankkeelle varataan tulevien vuosien investointiohjelmassa riittävät määrärahat. Sivistyslautakunta esittää, että hankkeen jatkovalmistelussa huomioidaan kunkin vastuualueen tarpeet sekä toiminnallisista että palveluiden laajuuteen liittyvistä näkökulmista alla olevan tarkemman erittelyn mukaisesti. Samalla on syytä selvittää mahdollisuus sellaiseen rakennukseen, jonka laajentaminen myöhemmin on mahdollista, mikäli alueen palvelutarve tulevaisuudessa kasvaa ennakoitua enemmän.

Sivistyslautakunta edellyttää myös, että hankesuunnitelman valmisteluun osallistetaan oppilaita, vanhempia, henkilöstöä ja alueen asukkaita.

Perusopetus

Kivimaan ja Mukkulan koulut sijaitsevat lähekkäin toisiaan ja oppilaiden ohjautuvuus näihin kouluihin tulee samalta lähialueelta. Oppilasmäärä on ennusteen mukaan voimakkaasti laskeva koko kaupungin alueella. Vuodesta 2024 vuoteen 2040 mennessä oppilasmäärä laskee 2530 oppilaalla. Nykyiselläänkin perusopetuksen palveluverkossa on jonkin verran väljyyttä, täyttöaste on 91 % tasolla koko verkon osalta ja oppilaita mahtuisi laskennallisesti noin 1000 enemmän nykyiseen verkkoon. Mikäli palveluverkko pyrittäisiin säilyttämään nykyisellään myös tulevina vuosina, olisi täyttöaste vuonna 2040 noin 70 %. Tehoton kouluverkon käyttö nostaa oppilaskohtaisia kustannuksia huomattavasti. Ennusteen mukaisesta oppilasmäärän laskusta yläkoululaisten osuus on noin 1000 oppilasta. Kivimaan ja Mukkulan koulun alueen yläkoululaisten määrä laskee ennusteen mukaan 161 oppilaalla, mikä tarkoittaa, että alueelle jää yläkoululaisia oppilaita 5,5 sarjaa. Kivimaan kouluun mahtuu yläkoululaisia kuuden sarjan verran.

Ennusteisiin peilaten sekä Kivimaan että Mukkulan alueella ja koko kaupungin alueella ei ole järkevää rakentaa Mukkulan monitoimitalon yhteyteen yläkoulutiloja, kun oppilaat mahtuvat Kivimaan koulun yhteyteen. Muihinkin kouluihin, joissa on yläkoululuokkia, syntyy väljyyttä runsaasti.

Mukkulan monitoimitaloon on tarkoituksenmukaista sijoittaa kolmesarjainen alakoulu, VMT-opetuksen ryhmiä sekä pienryhmiä ja erityisluokkia. Tällä ratkaisulla mahdollistetaan Kivimaan koulun yhteyteen riittävä väljyys Ruoriniemen päiväkodin sijoittamiseksi monitoimitalon yhteyteen tulevina vuosina. Kaikkien Kivimaan ja Mukkulan alueen yläkoululaisten sijoittaminen Kivimaan kouluun mahdollistaa myös riittävän kokoisen yläkoulun, jossa oppilaille kyetään tarjoamaan aito mahdollisuus valinnaisaineisiin ja opettajille kyetään takaamaan riittävä määrä oppitunteja opetusvelvollisuuden täyttymiseksi. Mikäli Mukkulaan sijoitettaisiin yläkoulu, syntyisi Kivimaan kouluun vajautta Mukkulaan sijoitettavien sarjojen verran.

Palveluverkkoa suunniteltaessa tulee ottaa huomioon koko perusopetuksen palveluverkko yksittäisen asuinaluetarkastelun sijaan. Suunnittelussa on tarkoituksenmukaista huomioida koko verkon riittävän tehokas käyttö laskevat oppilasmäärät huomioiden sekä välttää tarpeettomien tilojen rakentamista.

Varhaiskasvatus

Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tarve Mukkulan monitoimitaloon on edelleen kahdeksan ryhmää. Tällä korvattaisiin nykyisin väistötiloissa tilaelementeissä olevan Mukkulan päiväkodin tilat (nykyinen paikkamäärä on 133).

Alueella on myös toinen päiväkotito (Ruoriniemen), jonka toiminta nykyisissä tiloissa on päättymässä vuoden lopussa ja myös sille on suunnitteilla väistötilat sekä toiminnan pysyvät järjestelyt väliaikaisten väistötilojen jälkeen. Ruoriniemen päiväkotito tulee jatkossa sijoittumaan Kivimaan koulun yhteyteen, mikä osaltaan

vaikuttaa myös Kivimaan koulun toimintaan siten kuin perusopetusta käsittelevässä kohdassa on esitetty.

Mukkulan alueella toimii myös Kilpiäisten päiväkotiki sekä jonkin verran perhepäivähoidon palveluita. Kilpiäisten päiväkodin kapasiteetti tarvitaan myös jatkossa ja Mukkulan monitoimitalon rakentamisella ei ole vaikutusta Kilpiäisten päiväkodin toimintaan tai tarpeeseen.

Alle kouluikäisten lasten määrä sekä siihen liittyvä varhaiskasvatuksen tarve on ennusteiden mukaan Mukkulan alueella jatkossakin vakaa ja mahdolliset muutokset varhaiskasvatuksen kysynnässä voidaan jatkossa huomioida Ruoriniemen päiväkodin tulevassa koossa.

Nuorisopalvelut

Mukkulan nykyinen nuorisotila sijaitsee Mukkulan ostoskeskuksessa osoitteessa Ritaniemenkatu 13. Tila on vuokralla yksityiseltä toimijalta. Nykyisen tilan sijainti on hyvä, mutta tilan kunto aiheuttaa aika ajoin ongelmia. On todennäköistä, että muutamien vuosien päästä ostoskeskuksen tilat ovat käyttöikänsä lopulla ja siinä vaiheessa saattaa tulla tilanne, joka aiheuttaa tarpeen uudelle nuorisotilalle.

Mukkulan alueen väestö on sosioekonomiselta ja etniseltä taustaltaan haastava ja segregaatioriskit huomioon ottaen alueella on myös tulevaisuudessa oltava toimivat nuorisopalvelut ja alueella toimiva nuorisotila.

Palveluverkkosuunnitelmissa on lähdetty siitä, että Mukkulan nuorisotila sijoittuu tulevaisuudessa uuteen Mukkulan monitoimitaloon yläkoulun yhteyteen. Mikäli monitoimitaloa ei päätetä rakentaa tai mikäli sinne ei sijoiteta yläkoulua, täytyy alueen nuorisotilatoiminnot suunnitella uudelta pohjalta.

Nuorisotilojen sijoittaminen päiväkodin ja alakoulun yhteyteen ei ole toimiva eikä järkevä ratkaisu. Nuorisotilatoiminnan pääkohderyhmä on n. 13–18 -vuotiaat nuoret ja kokemuksen mukaan nuorisotilojen sijoittuminen välittömästi näiden toimintojen

yhteyteen ei ole nuorten eikä myöskään pienempien lasten kannalta paras mahdollinen ratkaisu.

Mikäli Mukkulan monitoimitalon osalta päädytään siihen, että se rakennetaan ilman yläkoulun osuutta, on selvítettävä alueen nuorisotilan sijoittuminen monitoimitalon tontin alueelle esimerkiksi erillisenä rakennuksena tai erilliseen siipeen. Selvää on, että nuorisotila alueelle tarvitaan.

Kirjasto

Mukkulan kirjasto sijaitsee nykyisin Mukkulan koulun tontilla, erillisessä väistötilassa. Väistötilojen vuokrasopimus on katkolla 2027.

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päätti lokakuussa 2024, että Mukkulan kirjasto jatkaa toimintaansa, mutta kirjaston sijoittuminen monitoimitaloa edullisempiin tiloihin selvitetään. Tätä ennen Mukkulassa järjestettiin asukasilta, jossa kuultiin asukkaiden näkemyksiä kirjaston merkityksestä ja tarpeellisuudesta alueella. Suuri osa asukkaista nosti illassa esiin alueen sosioekonomisen aseman ja vähävaraisuuden. Kirjasto nähdään alueella tarpeellisena etenkin yhteisöllisyyden sekä ihmisten kohtaamisen takia. Myös lasten ja nuorten näkökulmasta kirjasto on tärkeä, turvallinen paikka. Kirjastossa viettää koulupäivien jälkeen aikaa kymmeniä lapsia ja nuoria ekaluokkalaisesta yläkouluikäiseen. Kirjastossa käy vuosittain noin 60 000 asiakasta.

Mukkulan kirjaston sijoittuminen Mukkulan monitoimitalon yhteyteen olisi toiminnan kannalta järkevä ja toimiva ratkaisua ja sitä vaihtoehtoa on hankkeen jatkovalmistelussa syytä harkita uudelleen. Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä koulun, varhaiskasvatuksen sekä nuorisopalveluiden kanssa. Yhteiset tilat mahdollistavat entistä paremman ja tiiviimmän yhteistyön alueen lasten ja nuorten hyväksi. Lisäksi alueella on melko vähän muita mahdollisia tiloja, jonne kirjasto voisi sijoittua, ottaen huomioon nykyisen ostoskeskuksen huono kunto. Kirjaston tulisi olla laajuudeltaan vähintään 350 neliötä.

Kustannukset

Mukkulan monitoimitalon laajuutta ja kustannuksia on alustavasti tarkasteltu kahden erilaisen vaihtoehdon osalta. Molemmissa vaihtoehdoissa mukana on päiväkodin, nuorisotilan ja kirjaston tilat sekä liikunta- ja muut yhteiset tilat.

Vaihtoehdossa 1 on tarkasteltu koulun osalta kaksisarjaista yhtenäiskoulua ja vaihtoehdossa 2 kolmisarjaista alakoulua ilman yläkoulua. Muilta osin vaihtoehdot ovat keskenään samanlaiset. Tarkastelun perusteella vaihtoehto 1 on laajuudeltaan n. 500 brm² suurempi ja investointikustannuksiltaan n. 2,2 milj. euroa (alv. 0 %) kalliimpi kuin vaihtoehto 2, mikäli koko hanke päätetään toteuttaa investointina.

Mikäli päädytään hybridimalliin, jossa ainoastaan monitoimitalon ydinosa toteutetaan investointina, ja muut osat vuokrataan, vaihtoehto 1 on n. 56 000 euroa kalliimpi. Hybridimalliin ja 20 vuoden tarkastelujaksoon perustuen vaihtoehto 1 on vuosivuokraltaan n. 203 000 euroa kalliimpi kuin vaihtoehto 2.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh

Ote: Lahden Tilakeskus